

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 23. november 2010
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2010-792-1466
Dok.: RAJ41617

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 227 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 1. november 2010. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Lars Barfoed

/

Ole Hasselgaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 227 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Under henvisning til ministerens svar på REU alm. del - spørgsmål 557 fra den 19. februar 2010 og set i lyset af, at der er forlydender om, at tys tys advokater anvendes i et større omfang end tidligere antaget, er ministeren så ikke enig i, at der kan være et behov for, at man får et overblik over, hvor mange sager den her ordning med tys tys advokater bliver brugt i, både i rockerrelaterede sager og i andre sager og vil ministeren sende en redegørelse herom til Folketingets Retsudvalg?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet følgende udtalelse fra Rigsadvokaten, hvortil der henvises:

”1. Rigsadvokaturen har forstået spørgsmålet således, at det sigter til, hvor ofte adgangen i retsplejelovens § 729 c til at begrænse forsvarerens og den sigtedes almindelige adgang til aktindsigt – og dermed også bestemmelsen om beskikkelse af en særlig advokat i § 729 c, stk. 5 – anvendes.

Bestemmelsen i § 729 c blev indsat i retsplejeloven (som § 745 b) ved lov nr. 436 af 10. juni 2003 (Bekæmpelse af rockerkriminalitet og anden organiseret kriminalitet). Det følger af bestemmelsen, at retten efter anmodning fra politiet kan bestemme, at forsvarerens og den sigtedes almindelige adgang til aktindsigt fraviges, hvis det er påkrævet af en række nærmere angivne hensyn.

De hensyn, der kan begrunde, at retten til aktindsigt fraviges, er hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed, til sagens opklaring, til tredjemands liv eller helbred, til efterforskningen af en anden verserende sag vedrørende alvorlig kriminalitet og til beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder.

Det fremgår af bestemmelsen, at der ikke kan træffes afgørelse om at fravige adgangen til aktindsigt, hvis det giver anledning til væsentlige betænkeligheder for varetagelsen af sigtedes forsvar, jf. § 729 c, stk. 2. Det er endvidere forudsat i forarbejderne, at materiale, der undtages fra adgangen til aktindsigt, ikke kan anvendes af anklagemyndigheden som bevis under hovedforhandlingen i straffesagen mod den tiltalte.

Inden retten træffer afgørelse om, hvorvidt en begæring om begrænsning i adgangen til aktindsigt skal tages til følge, skal

der beskikkes en særlig advokat for den sigtede, og advokaten skal have lejlighed til at udtale sig, jf. § 729 c, stk. 5.

Den særligt beskikkede advokat har således til opgave at varetage den sigtedes interesser under behandlingen af spørgsmålet om undtagelse af materiale fra forsvarerens adgang til aktindsigt og har i den forbindelse samme adgang til politiets materiale, som den sigtedes forsvarer normalt ville have haft.

Under Folketingets behandling af det lovforslag, hvorved bestemmelsen blev indført, gav justitsministeren tilsagn om, at der to år efter lovens ikrafttræden ville blive udarbejdet en redegørelse til Folketinget om erfaringerne i praksis med bl.a. denne bestemmelse.

Rigsadvokaten iværksatte på den baggrund en indberetningsordning, hvorefter alle afgørelser truffet af retten om bl.a. begrænsning i adgangen til aktindsigt i perioden fra den 12. juni 2003 til udgangen af juni 2005 skulle indberettes til rigsadvokaturen. Justitsministeren afgav den 1. februar 2006 – på baggrund af en redegørelse udarbejdet af Rigsadvokaten – en redegørelse til Folketinget om erfaringerne i praksis med bl.a. de nye regler om begrænsning af forsvarerens adgang til aktindsigt.

Det fremgår af redegørelsen, at rigsadvokaturen i den ovennævnte periode modtog indberetning om 24 sager, hvor anklagemyndigheden havde anmodet retten om at begrænse adgangen til aktindsigt. Af de 24 sager havde tre været forelagt Højesteret. Kun i en enkelt af de 24 sager fandt retten, at betingelserne i § 729 c ikke var opfyldt.

Gennemgangen af sagerne viste i øvrigt, at hensynet til sagens opklaring, jf. § 729 c, stk. 1, nr. 3, og hensynet til tredjemands liv eller helbred, jf. § 729 c, stk. 1, nr. 4, var de hensyn, der hyppigst begrundede fravigelsen i adgangen til aktindsigt. Hensynet til efterforskningen af en anden verserende sag, jf. § 729 c, stk. 1, nr. 5, var også forholdsvis ofte forekommende. De øvrige hensyn i § 729 c blev sjældent eller aldrig påberåbt.

Det var på baggrund af indberetningerne Rigsadvokatens opfattelse, at anklagemyndigheden var bevidst om, at anvendelse af retsplejelovens § 729 c må have undtagelsens karakter, og at der kun blev fremsat begæring herom, når det eller de hensyn, der lå til grund for begæringen om undtagelse, var af væsentlig betydning.

2. Afgørelser om anvendelse af retsplejelovens § 729 c registreres ikke særskilt i politiets journalsystem. Tilvejebringelse af præcise oplysninger vedrørende anvendelse af denne

bestemmelse vil således forudsætte en omfattende og ressourcekrævende manuel gennemgang af en lang række konkrete straffesager.

Til brug for besvarelsen af det foreliggende spørgsmål har rigsadvokaturen imidlertid anmodet seks politikredse om en udtalelse vedrørende erfaringerne med anvendelsen af retsplejelovens § 729 c efter afgivelsen af redegørelsen i 2006. De seks politikredse er Nordsjællands Politi, Københavns Politi, Københavns Vestegns Politi, Fyns Politi, Østjyllands Politi og Nordjyllands Politi.

Det fremgår af udtalelserne, at det er kredsenes opfattelse, at bestemmelsen fortsat anvendes i ganske begrænset omfang og kun, når det vurderes, at et pålæg til forsvareren om ikke at videregive oplysninger til den sigtede, jf. retsplejelovens § 729 a, stk. 4, ikke er tilstrækkeligt. Hovedparten af de adspurgte kredse anslår således, at bestemmelsen alene er anvendt i 1-3 tilfælde inden for de seneste år. En enkelt kreds – Østjyllands Politi – har vurderet, at der er sket en øget anvendelse af retsplejelovens § 729 c. Kredsen har anvendt bestemmelsen i to tilfælde i 2009 og i tre tilfælde i 2010. Herudover har man yderligere en sag under efterforskning, hvor anvendelse af bestemmelsen kan blive relevant. Det fremgår i øvrigt af politikredsenes udtalelser, at retsplejelovens § 729 c typisk anvendes i sager om organiseret kriminalitet, og at det navnlig er hensynet til efterforskningen og hensynet til tredjemands liv og helbred, som har begrundet undtagelsen fra adgangen til aktindsigt.

Rigsadvokaten er ikke bekendt med oplysninger siden anvendelsen af redegørelsen fra 2006, som giver grundlag for at ændre den ovennævnte vurdering i denne redegørelse.

På den anførte baggrund er det fortsat min opfattelse, at anklagemyndigheden er meget opmærksom på, at anvendelse af retsplejelovens § 729 c må have undtagelsens karakter, og at der kun fremsættes begæring herom, når det ud fra de hensyn, som er angivet i bestemmelsen, er af væsentlig betydning i den pågældende sag. Bestemmelsen anvendes således alene i ganske begrænset omfang, herunder kun i tilfælde, hvor et forsvarerpålæg vurderes ikke at være tilstrækkeligt i den konkrete sag.”